

Calitja i terbolines des de Tavertet. Al fons, el Montseny. Foto: Anna Borbonet

Llegany. Núvol solt, que de vegades tapa el sol i pot marcar canvis.

Núvols de Col-i-flor. Per la forma, s'assemblen a aquesta planta.

Núvols Escabeiats. Efecte produït pel vent.

Núvols Prims. Són de poca consistència.

Panxa de Burra. Núvol que fa basses, prèvies a la nevada.

la Professó d'Arbúcies. Núvols que van d'Arbúcies cap a Viladrau, i duen aigua.

Rufada. Núvols que corren agitats.

Sol fa Cluc. Hi ha l'adagi: "Si surt el sol i fa cluc, no tinguis por de l'eixut", que vol dir que si el sol surt i s'amaga és fàcil que plogui.

Torpada. Cúmul de núvols de tempesta.

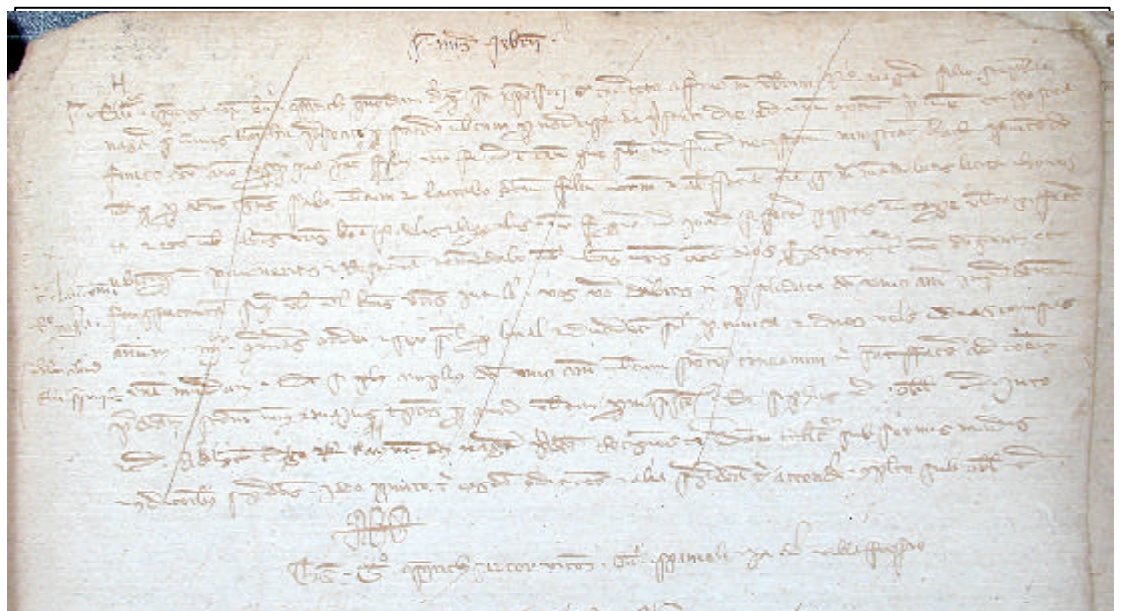
la Travessera de les Escaredes. Si el núvol surt al matí, hi haurà aigua. Les Escaredes són un paratge i una riera de Rupit.

Fins ací els noms de vents, boires i núvols a Rupit. Però no vull deixar d'afegir-hi alguns refranys: "Llampega a Cabrera, garbes a l'era", que vol dir que no plourà. "Llampega a Llançà, pluja demà". I encara: "La Professó d'Arbúcies, dotze dones i tretze bruixes".

Si algun lector hi troba algun error o hi pot afegir algun nom nou, que m'escrigui a la revista *Els Cingles de Collsacabra* i m'ho faran arribar.

Albert Manent

DUES NOTÍCIES DE TAVERTET DEL SEGLE XIV: SOBRE UNA DIDA I SOBRE UNA CAMPANA

Contracte en què Elisenda Esqueric es compromet a alletar el fill de Ramon Noguera. (ACF-209/2, 5 de febrer de 1326). Foto: Rafel Ginebra

DUES NOTÍCIES DE TAVERTET DEL SEGLE XIV: SOBRE UNA DIDA I SOBRE UNA CAMPANA

En qualsevol estudi relacionat amb la història moltes dades es troben perquè qui fa la recerca sap que les dades poden existir i on poden localitzar-se. Tanmateix hi ha tota una sèrie de dades que resulta impossible buscar-les perquè no hi ha elements ni per intuir la seva existència. Per dir-ho amb exemples, un investigador pot buscar la data de naixement d'una persona perquè sap que ha existit, i buscarà si hi ha els corresponents llibres de bateigs o de naixements, però difícilment es plantejarà buscar a Vic un contracte d'una senyora de Tavertet per fer de dida a Barcelona perquè no tindrà en principi cap motiu per pensar que hagi existit tal cosa, ni tampoc es plantejarà buscar referències documentals de la fabricació d'una campana si no sap ni quan ni on es va fer ni en quin segle. Informacions d'aquesta mena, ens agradi o no, només les proporciona, es pot dir, l'atzar. I en aquests casos pot resultar gairebé un cas de consciència donar a conèixer aquesta informació que difícilment ningú no trobaria ni tan sols en el cas hipotètic que la busqués.

Aquest és l'objectiu d'aquest petit article, donar a conèixer dues notícies aïllades relacionades amb Tavertet, espigolades dels arxius notariais de Vic, que si bé no tenen transcendència històrica no deixen de ser notícies interessants, curioses i força suggerents, sobre aspectes de la vida quotidiana de la gent de Tavertet d'altres temps.

Es tracta de dos documents, tots dos del segle XIV, conservats a l'Arxiu i Biblioteca Episcopal de Vic, al fons de la Cúria Fumada o escribania eclesiàstica de Vic, referents als supòsits no esperables que hem plantejat.

El primer que presentem és un document de l'1 de març de 1329. Pel que se'n dedueix, els parroquians de Tavertet, per mitjà del rector i d'alguns prohoms representants, havien encarregat una campana a Galceran Calderer per a l'església parroquial. Aquest va comprar a Pere de Vilallonga els metalls per fer la campana i la va fondre, però sigui per malaltia o pel que

sigui no va poder pagar els metalls i, abans de morir, va acabar lliurant la campana a Pere de Vilallonga. En la data esmentada, 1 de març de 1329, el rector i els representants dels parroquians reconeixen el tal Pere de Vilallonga que els ha entregat la campana, i que és bona i sona bé, i per tant donen el tema per tancat i es comprometen a no reclamar-li res. No es parla enlloc de diners, però cal pensar que el tal Vilallonga va rebre el preu corresponent ja fos de part del rector i parroquians o ja fos dels hereus del tal Galceran Calderer si és que els de Tavertet li havien pagat ja totalment o parcialment la campana en qüestió.

El document tot sol no ens permet anar més enllà ni saber com era la campana ni fins quan va durar, ni si abans n'hi havia cap altra i perquè la van canviar ni res de res, però almenys tenim la notícia que al març de 1329 l'església de Sant Cristòfol de Tavertet adquireix una campana.

Vegem la traducció íntegra del document, l'original del qual és lògicament en llatí.

ACF-214/1, f. 142. 1 de març 1329

"Ramon de Vinya, rector de l'església de Tavertet, i Arnau de Surroca, Pere des Gronys i Pere sa Perereda, parroquians de dita església, en nom nostre i de tots els altres parroquians de dita església confessem i reconeixem a vós, Pere de Vilallonga, ciutadà de Vic, i als vostres, que ens has

*Església parroquial de Sant Cristòfol, del segle XI. Detall del campanar.
Foto: Jordi Gumí*

entregat a nosaltres en nom nostre i dels altres parroquians de l'esmentada església una campana (*quoddam cimbalum*) que Galceran Calderer difunt ciutadà de Vic ens va fer a nosaltres i als altres parroquians de la dita església, per a la dita església, la qual campana l'esmentat Guillem Calderer us la va lliurar i vós la teníeu per una certa quantitat de diners que us devia Guillem Calderer del coure i estany que per fer la campana us va comprar i que vàreu fer portar a la ciutat de Vic, i per un quintar de coure fi que també vàreu entregar al dit Guillem per al seu obrador. La qual campana que ens entregueu és bona, sincera, ben sonant i de bon so. Renunciant i fent-vos rebut a vós i als béns vostres i als béns i l'ànima del dit Guillem Calderer i dels seus hereus pel que fa a la dita campana en tant que bona i ben sonant, amb compromís perpetu de no demanar-la de nou, i prometent a vós i als hereus del dit Guillem, i al notari etcètera que ni per nosaltres ni per altres prohoms de la dita església mai a vós ni als dits hereus no farem cap plet ni demanda, ni en judici ni fora de judici. I si per aquestes coses [us esdevinguessin despeses] obliguem cada un de nosaltres [etcètera], renunciant etcètera.”

El segon document és encara uns anys anterior, del 5 de febrer de 1326. No té res a veure amb el precedent, es tracta d'un contracte de dida. Elisenda Esqueric, vídua de Tavertet, es contracta per a fer de dida a Barcelona, amb un tal Ramon Noguera, per alletar el fill d'aquest, anomenat Jaume. El tracte és en principi per un any, prorrogable fins que a l'infant ja no li calgui ser alletat. La dona es compromet a no fugir. Com a pagament pel servei haurà de rebre quatre quarteres d'ordi, i amb diners per vestidures (brial, túnica, vels, camises i mudes). En el document hi ha l'anotació “ABC” que indica que es varen fer dues còpies en un mateix tros de pergamí, anotant aquestes tres lletres just en el lloc per on després es tallava el pergamí per tal que sempre es pogués comprovar, posant-los junts, que es corresponien una còpia amb l'altra. Vegem directament la traducció del document, que és prou clar i prou suggerent.

ACF- 209/2, 5 de febrer de 1326.

“Elisenda Esqueriga, esposa de Bernat Esqueric difunt, de la parròquia de Sant Cristòfol de Tavertet em comprometo amb vós (*afirmo me vobiscum*), Ramon Noguera, fill d'Esteve Noguera difunt de la ciutat de Barcelona, present, per estar amb vós com a dida (*nodrisa*), des del present dia fins d'aquí a un any, i després de passat aquest any fins que Jaume, fill vostre, estigui en situació que ja no calgui donar-li llet, prometent-vos que durant dit temps estaré amb vós i alletaré el dit fill vostre i faré tots els alletaments que em maneu, i que seré fidel i lleial a vós i als vostres béns, i que no fugiré etcètera, i si ho fes em podreu agafar o fer agafar on sigui que em trobeu, i us restituiré i esmenaré a vós i als vostres béns tots els dies que fugí per raó dels danys i incompliments (*forisfactura*), si és que us en produís. Vós, a canvi, em donareu com a sou de l'esmentat any, abans de l'acabament de l'any, quatre quarteres d'ordi i sis sous per brial i dotze sous per túnica i dos vels i dues camises i una muda. I si estic amb vós més d'un any m'haureu de pagar en els termes esmentats segons romanguí més o menys temps amb vós. I si per això etcètera, obligo etcètera. Juro etcètera. A això, jo Ramon Noguera predit, rebent-te a tu, Elisenda, sota les formes, maneres i condicions sobredites, et prometo complir aquestes condicions i les altres coses sobredites completament, sota obligació etcètera.

Testimonis: Guillem Esquerich, sastre de Vic, Bernat Espanyol i Jaume de Vilafreser.”

Rafel Ginebra i Molins

BAR - L'ERA - FORN DE PA

COQUES DE FORNER I DE LLARDONS
CARQUINYOLIS DE RUPIT
RECORDS I EMBOTITS

ERA NOVA, S.C. - Pl. Era Nova, 1
Tels. 93 852 20 34 - 93 852 20 50
RUPIT I PRUIT